

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје
**ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ
И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО**

Аудиториски вежби 3

HTML (2)

Веб дизајн

5 март 2013 г.

Основен изглед на Веб Страница

Најважен е делот од веб страната кој прв се гледа при посета на страната.

Таму треба да се постават најважните работи од веб страницата:

- Името на веб страницата и логото (ако го има)
- Главната порака (мото)
- Некаква индикација за што е веб страницата (Пр. блог, портал, бизнис веб страна итн.)
- Навигација до клучните делови на страницата
- Важни повици до некои акции (Пр. „Регистрирај се“)
- Простор за реклами (ако има спонзори)

Најголемо внимание при прва посета се посветува на најгорниот лев агол.

Поделба и форматирање на содржината

Во HTML 4 не постои јасно дефинирање на содржината од останатиот дел од страницата, односно не се знае каде е сместена содржината, каде е сместено менито и сл.

Постојат тагови кои овозможуваат да се структурира страницата, меѓутоа нивната употреба не е стандардизирана.

- `body`, `div`, `span` - за ограничување и позиционирање
- `ul`, `ol`, `li`, `dl`, `dd`, `dt` - за набројување и креирање на листи
- `p`, `q`, `adress`, `blockquote`, `cite`, `pre`, `abbr`, `b`, `bt`, `code`, `del`, `dfn`, `em`, `hr`, `i`, `ins`, `s`, `small`, `strong`, `sub`, `sup` - за форматирање на текстот

- Во body тагот се сместува целата содржина која треба да му се прикаже на корисникот
- Иако за него се дефинирани атрибути, тој метод на работа се смета за застарен (HTML 4), односно забранет (HTML 5)
- Сите атрибути може да се пристапат преку CSS или JavaScript
- Мора да има само **еден** body таг во рамките на HTML документ или воопшто да нема, ако се работи со рамки

Атрибути на елементите

Основни атрибути (ги нема во таговите: base, head, html, meta, param, script, style и title)

Attribute	Value	Description
class	име на класа	Дефинирање на класа за елементот
id	уникатно ID	Дефинирање на уникатен идентификатор за елементот
style	дефиниција на стил	вгнезден стил за елементот
title	текст	Информација за елементот

Block vs Inline

- Два најкористени видови на елементи се block и inline
- Block елементите почнуваат во нов ред и може да содржат други елементи во себе. Тие автоматски се шират колку што можат во рамките на елементот кој се ставени (родител елемент), почнувајќи од горниот лев агол.
- Inline елементите дефинираат текст или податок во документот. Тие не се поставуваат автоматски во нов ред, туку продолжуваат во редот на податоци со кои се сместени. Немаат ширина и висина.

Block vs Inline - 2

BLOCK ELEMENT

Се шири колку што има место во родителот

INLINE ELEMENT

Широк е колку што е неговата содржина и го следи текот на текстот

Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada
fames ac turpis egestas. Vestibulum tortor quam, feugiat vitae, ultricies
eget, tempor sit amet, ante. Donec eu libero sit amet quam egestas
semper. Aenean ultricies mi vitae est. Mauris placerat eleifend leo.

- Намената на div тагот е да дефинира секција во рамките на документот
- Div тагот е block елемент
- Визуелниот дизајн на страницата претежно се оформува со помош на div тагот (за HTML 4)
- Се користи и за групирање на блок елементи за нивно форматирање
- Користењето на многу вгнездени div тагови води до divitis


```
<div id="container">
  <div id="content">
    <div id="news">
      <div class="headline"> News item 1 </div>
      <div class="newsstory"> story here </div>
      <div class="headline"> News item 2 </div>
      <div class="newsstory"> story here </div>
    </div> <!-- end news div -->
  </div> <!-- end content div -->
</div> <!-- end container div -->
```

Зошто да користиме div елемент при креирањето на наслов за вест? Практично е да се користи h1..h6 елемент

Divitis пример

```
<h2>Contacts</h2>
<div id="contacts" class="">
  <div id="item0" class="item">Amar</div>
  <div id="email0" class="email">
    <a href="mailto:example@live.com">My mail</a>
  </div>
  <div class="details">
    <div id="phone0" class="phone">713-555-8207</div>
    <div id="address0" class="address">
      3715 Ferris Ave - <a href="http://maps.google.com/maps?f=q&hl=en&q=3715
        States"> map </a>
    </div>
    <div id="city0" class="city">Houston</div>
    <div id="province0" class="province">TX</div>
    <div id="postalCode0" class="postalCode">77005</div>
    <div id="country0" class="country"/>
    <div id="avatar0" class="avatar">
      
    </div>
  </div>
  <div>
    <a href="">Chats</a>
    -
    <a href="">Emails</a>
  </div>
</div>
</div>
```

Можно решение за Divitis

```
<h2>Contacts</h2>
<ul>
  <li class="h">
    Amar
    <a class="e" href="mailto:amar@live.com">Mail me </a>
    <div>
      
      <ul>
        <li class="p">713-555-8207</li>
        <li>
          3715 Ferris Ave -
          <a href="http://maps.google.com/maps?f=q&h1=en&q=3715States"> map </a>
        </li>
        <li>Houston, TX</li>
        <li>
          <a href="">Chats</a>
          -
          <a href="">Emails</a>
        </li>
      </ul>
    </div>
  </li>
</ul>
```

Span тагот

- Span тагот е inline таг
- Кога некој податок се наоѓа во span таг, тогаш може да се додаваат стилови на тагот или да се манипулира врз него.
- Нема ширина и висина

Пр.

```
<p>My kid has <span style="color:lightblue">blue</span> eyes.</p>
```

My kid has blue eyes.

Наслови h1...h6

h1 до h6 се тагови кои дефинираат наслови со кои се структурира документот

```
<h1>This is header 1</h1>  
<h2>This is header 2</h2>  
<h3>This is header 3</h3>  
<h4>This is header 4</h4>  
<h5>This is header 5</h5>  
<h6>This is header 6</h6>
```

This is header 1

This is header 2

This is header 3

This is header 4

This is header 5

This is header 6

Автоматско форматирање во HTML

- HTML автоматски ги исфрлува последователните празни места и останатите whitespace карактери
- Додатно доколу сакаме да користиме специјални знаци, мора да го напишеме нивниот код
- Симболите кои сакаме да ги прикажеме, а кои не може да се добијат со нивно куцање на тастатурата се викаат **ентитети**
- Пример за да напишеме „<“ во HTML треба да напишеме `&lt` (less than)

Почесто користени ентитети

Result	Description	Entity Name	Entity Number
	non-breaking space	 	&#160;
<	less than	&lt;	&#60;
>	greater than	&gt;	&#62;
&	ampersand	&amp;	&#38;
£	pound	&pound;	&#162;
§	section	&sect;	&#167;
€	euro	&euro;	&#8364;
©	copyright	&copy;	&#169;
®	registered trademark	&reg;	&#174;

Целосната листа може да ја најдете [тука](#)

Постојат 3 видови на листи во HTML:

- подредена (ol)
- неподредена (ul)
- дефинициска (dl)

Како елементи подредените и неподредените листи имаат li (list item) елементи, но може да вгнездуваат други листи, па и други HTML елементи

Подредени листи

- Најчесто се користат при набројување
- Се користи li тагот за внесување на елементи

Атрибути:

Attribute	Value	Description
start	број	почетната вредност на подредената листа
type	1, A, a, I, i	одредување на видот на набројувањето
reversed (HTML 5)	reversed	дали листата треба да брои обратно (9, 8, 7 ...)

подредена листа - примери

```
<ol>
  <li>Coffee</li>
  <li>Tea</li>
  <li>Milk</li>
</ol>
<ol start="50">
  <li>Coffee</li>
  <li value="10">Tea</li>
  <li>Milk</li>
</ol>
```

При употреба на ol во li
елементите дозволена е
употреба да елементот value

1. Coffee
2. Tea
3. Milk

50. Coffee
10. Tea
11. Milk

Неподредени листи

Се дефинираат со ul тагот и соодветно во него вгнездени li (list item) делови или други HTML елементи

```
<ul>
  <li>Coffee</li>
  <li>Green Earl <a href="
    tea.html">Tea</a></
    li>
  <li>Milk</li>
</ul>
```

- Coffee
- Green Earl [Tea](#)
- Milk

Дефинициски листи <dl> <dt> <dd>

- Се користи за дефиниција на термини
- Се користи заедно со <dt> (definition term) и <dd> (definition description)

```
<dl>  
  <dt>Coffee</dt>  
  <dd>Black hot drink</dd>  
  <dt>Milk</dt>  
  <dd>White cold drink</dd>  
</dl>
```

Coffee
Black hot drink
Milk
White cold drink

Вгнездени листи

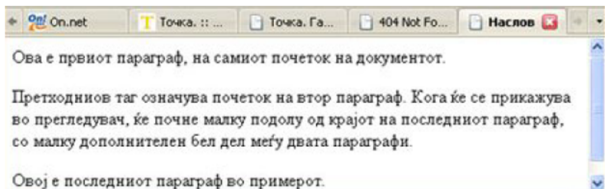
```
<ul>
  <li>Prv element</li>
  <li>Vtor element</li>
  <ol type="I">
    <li>Prv element</li>
    <li>Vtor element</li>
    <li>Tret element</li>
  </ol>
  <li>Tret element</li>
</ul>

<ol type="a">
  <li>Prv element</li>
  <dl>
    <dt>Termin1</dt>
    <dd>Objasnuvanje na termin1</dd>
    <dt>Termin2</dt>
    <dd>Objasnuvanje na termin2</dd>
  </dl>
  <li>Vtor element</li>
  <li>Tret element</li>
</ol>
```

- Prv element
  - Vtor element
    - I. Prv element
    - II. Vtor element
    - III. Tret element
  - Tret element
-
- a. Prv element
    - Termin1
      - Objasnuvanje na termin1
    - Termin2
      - Objasnuvanje na termin2
  - b. Vtor element
  - c. Tret element

Параграф <p>

- Елементот се користи за прикажување на текст
- Параграфот креира празно место пред и после него
- Првиот параграф во документот започнува со првиот ред од body тагот

Пример

```
<p>
  Lorem ipsum dolor
  ...
</p>
<p>
  Vestibulum urna
  urna ...
</p>
<p>
  Quisque eg ....
</p>
<!-- tekstot
      prikazan vo
      kodot e namerno
      skraten -->
```


Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed enim porta dui elementum ultricies in condimentum enim.

Vestibulum urna urna, pulvinar sit amet ultricies ac, dictum. Phasellus ipsum felis, consectetur a porta sed, egestas leo nec magna pulvinar vestibulum. Nulla facilisi. Nulla viverra enim lacinia. Ut blandit sapien vitae lorem dictum.

Quisque egestas tristique nisi eget porttitor. Vivamus ac consectetur quam ac nulla dapibus et tempus est cursus aliquam est magna eget sem. Integer non semper enim.

Преформатиран текст <pre>

- Постои можност да се внесе преформатиран текст за да се прикаже со сите whitespace (бланко) знаци
- За да се постигне тоа, треба текстот да го ставиме во <pre> таг

```
<pre>
Text in a pre element
is displayed in a fixed-width
font, and it preserves
both      spaces and
line breaks
and we can input entities like "<"
</pre>
```

```
Text in a pre element
is displayed in a fixed-width
font, and it preserves
both      spaces and
line breaks
and we can input entities like "<"
```


Форматирање на текст

```
<em>Emphasis</em> izgleda <i>zakoseno</i>. <br />
<strong>Strong</strong> izgleda <b>zamasteno</b>. <br />
<code>Code</code> e se monospaced font. <br />
<small>Small</small> izgleda pomalo. <br />
<blockquote>Blockquote</blockquote> e citiranje vo poveke redovi. <br /><br />
<q>quote</q> e citiranje vo eden red. <br />
<var>Variable</var> izgleda <i>zakoseno</i>. <br />
```

Emphasis izgleda zakoseno.

Strong izgleda zamasteno.

Code e se monospaced font.

Small izgleda pomalo.

Blockquote

e citiranje vo poveke redovi.

“quote” e citiranje vo eden red.

Variable izgleda zakoseno.

Форматирање на текст - 2

```
<dfn>Definition</dfn> isto izgleda <i>zakoseno</i>. <br />
<cite>Cite</cite> e uste eden tag koj pravi <i>zakoseno</i>. <br />
<address>Mojata adresa</address> izgleda kako <i>address</i> + &lt;br&gt; <br />
&lthr /&gt; dodava horizontalna linija <hr />
<del>Delete</del> e preskrtan (izrbisan) del. <br />
<ins>Insert</ins> e vnesen i potcrtan del. <br />
<s>Ova e tekst</s> koj ne e poveke relevanten. <br />
H<sub>2</sub>O se pisuva so <sub>sub</sub> tagot. <br />
e<sup>x</sup> se pisuva so <sup>sup</sup> tagot.
```

Definition isto izgleda *zakoseno*.

Cite e uste eden tag koj pravi *zakoseno*.

Mojata adresa

izgleda kako *address* +

<hr /> dodava horizontalna linija

~~Delete~~ e preskrtan (izrbisan) del.

Insert e vnesen i potcrtan del.

~~Ova e tekst~~ koj ne e poveke relevanten.

H₂O se pisuva so _{sub} tagot.

e^x se pisuva so ^{sup} tagot.

Форматирање во HTML 5

Во HTML 5 се дефинирани нови тагови со кои може полесно да се структурира содржината на вебот.

Tag	Description
<article>	Defines and article
<aside>	Defines content aside from the page content
<details>	Defines details of an element
<footer>	Defines a footer for a section or page
<header>	Defines a header for a section or page
<hgroup>	Defines information about a section in a document
<mark>	Defines marked text
<nav>	Defines navigation links
<section>	Defines a section
<summary>	Defines the header of a "detail" element
<time>	Defines a date/time
<wbr>	Defines a possible line-break

Структурирање на веб страница

```
<div id="header">
```

```
<div id="nav">
```

```
<div class="article">
```

```
<div class="section">
```

```
<div id="sidebar">
```

```
<div id="footer">
```

HTML 4

```
<header>
```

```
<nav>
```

```
<article>
```

```
<section>
```

```
<aside>
```

```
<footer>
```

HTML 5

Пример за нови елементи во HTML 5

```
<hgroup> <!--Defines group of Headers-->
  <h1>Welcome to my WWF</h1>
  This is my <mark> marked text</mark> <!--
    Text Marking-->
  <h2>For a living planet</h2>
  <!--Next goes the details-->
  <details>The text in &lt;details> goes
    here.</details>
  <!--And the page summary-->
  <summary>Copyright 1999-2011.</summary>
  <!--This is a datetime element, good about
    tracking the time when the page was
    published-->
  <time datetime="2011-10-10" pubdate="
    2011-10-10">10 October 2011</time>
  Possible long word for line break: Super<
    wbr/>califragilistic<wbr/>
    expialidocious
</hgroup>
```

Welcome to my WWF

This is my **marked text**

For a living planet

▼ Details

The text in <details> goes here.

Copyright 1999-2011.

10 October 2011 Possible long word for line break: Supercalifragilisticexpialidocious

Линкување на документи <a>

Секоја веб страница си има адреса (URL)

Линковите ни овозможуваат да поврземе различни документи.

Со кликување на линкот се префрламе од една страна во друга или се преместуваме во рамките на истата страна

Предефинирано, линковите се рендерираат на следниов начин:

- непосетен линк е подвлечен и син
- посетен линк е подвлечен и виолетов (пурпурен)
- активен линк е подвлечен и црвен

Најважен атрибут при дефинирање на линк е „href“. Овој атрибут кажува кон кое URL ќе покажува линкот.

```
<a href="http://www.google.com"> This is a link to Google </a>
```


Прашања ?